

Conferència de Lluís Duch: la banalització de la paraula

gener 28, 2012 § [Feu un comentari](#)

MENÚ PRINCIPAL

[PÀGINA D'INICI](#)

[EL BLOC,
ARTICLES PUBLICATS](#)

[ACTIVITAT PARTICIPATIVA](#)

[PRESENTACIÓ](#)

[PERFIL PROFESSIONAL](#)

[EXPERIÈNCIA I FORMACIÓ](#)

[CONCURSOS](#)

[COL·LABORADORS](#)

[CONTACTAR](#)

AQUESTA CONFERÈNCIA HA TINGUT LLOC EL 19 DE desembre de 2001, i ha estat organitzada pel Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, CCCB, amb la col·laboració de Fragmenta Editorial amb motiu de la presentació del llibre *Emparaular el món. El pensament antropològic de Lluís Duch* (Fragmenta, 2011). El filòsof i director del CCCB, Josep Ramoneda, presenta el seu darrer acte en homenatge a l'antropòleg i monjo de Montserrat Lluís Duch.

http://www.cccb.org/ca/curs_o_conferencia-lluís_duch_la_banalitzacio_de_la_paraula-39933

En la seva presentació en Josep Ramoneda ens presenta a en Lluís Duch com a un savi, com a persona capaç de sintetitzar els problemes, els reptes, de la nostra cultura, després d'anys amb una dedicació intensa. Ens recorda com avui disposem de molts savis en moltes coses, però pocs sobre la realitat global. Hem tendit a estudiar i analitzar la nostra realitat des de innumbrables esferes, i amb més motiu persones com en Lluís Duch ens permeten no oblidar que cal reconèixer el camí que la nostra cultura traça. Fa un especial paral·lelisme entre els conceptes d'emparaular i cultura, en la mesura que és a través de les paraules que comprenem la societat en què vivim. Amb els avenços tecnològics, amb l'enorme burocratització dels processos de control, regulació, i d'aprenentatge, destinats a l'obtenció i canalització d'esforços i recursos per obtenir resultats, hem perdut la noció de la consciència del límit, i també de l'ètica en què ens recolzem per actuar. Finalment, fa especial menció als estudis d'en Lluís Duch a partir de les contraposicions com ara mite/raó, imatge/concepte, romanticisme/il·lustració. En Josep Ramoneda mostra la seva admiració i el deute vers el pensament i l'obra de Lluís Duch.

En la seva presentació Lluís Duch fa una visió personal sobre l'actualitat de la nostra cultura, on ens avisa que hem afeblit la nostra facultat d'emparaular la realitat. Tal i com es reproduceix en la presentació d'aquesta conferència:

Aquesta època crítica té el seu correlat en una banalització de la paraula que compromet totes les vessants de la nostra vida pública, privada i íntima.

Ens expressa l'home com u ésser semiòtic, que es comunica amb infinitat de senyals i símbols, expressions diverses de la capacitat d'emparaular la seva vida, el seu món. En l'actual era de la informació i la globalitat estem vivint una crisi gramatical, una perversió i una devaluació de les diferents modalitats de la paraula humana. Lector i estudiós entusiasta de Walter Benjamin (Berlín, 15 de juliol de 1892 – Portbou, 26 de setembre de 1940), estudiós alemany de la filosofia marxista d'origen jueu, ens cita com ja als anys trenta indicà que el llenguatge és un mitjà per crear i modificar la realitat. En aquest sentit l'ús intens i constant dels mitjans de comunicació i els medis d'explotació informatius han generat un capgirament i una fractura sobre la capacitat de reconèixer la realitat social, econòmica i política que ens dirigeix, amb la conseqüent desestructuració individual i col·lectiva. La manca de solidaritat i d'empatia perceptible en les grans ciutats i en els diferents medis de comunicació ens acosten a la incomunicació, al no-llenguatge, a l'antillenguatge per excel·lència: la violència. Estem destruint el polifonisme propi dels humans. Ens recorda com l'ésser humà té la necessitat d'articular diverses formes específiques d'expressió, en varis àmbits polifònics,

QUE ÉS AIXÒ?

You are currently reading **Conferència de Lluís Duch: la banalització de la paraula** at [menú principal](#).

META

Autor: Andreu Marfull Pujadas

Comentaris: [Feu un comentari](#)

Categories: [Activitat participativa](#), [Cultura](#), [Pensament](#)

la polifonia de la paraula humana, damunt de l'escenari del gran teatre del món, essència de la capacitat d'establir un hàbitat propi construït al llarg de l'espai i del temps.

Tal i com ens indica la paraula abasta interioritat i exterioritat amb diferents àmbits, com el gestual, l'afectiu, l'espiritual... i en l'ètica de forma especial. L'ètica, tal i com en Lluís Duch ens la descriu, és una de les modalitats expressives de l'ésser humà més importants, la resposta ètica és la forma d'emparaulament més arriscada i expressiva en moments de tensió.

Darrera del nostre comportament, del nostre camí i la nostra quotidianitat, basem la nostra capacitat d'emparaular sota una finalitat, la d'establir confiança al nostre voltant, de rebre'n i de donar-ne, on el llenguatge en les seves diferents expressions. N'és el seu extrem oposat el no-llenguatge, la violència en totes les seves expressions, senyal i mostra inequívoca de la nostra desconfiança mútua. En tots els àmbits, l'absència d'aquesta confiança expressa com de forma implícita no és garantida, ni en l'àmbit religiós, ni en el social ni en el polític. Actualment, davant el descens social sobre els límits sobrepassats que la neoliberalització ha generat a la dreta i l'esquerra política, així com a l'àmbit religiós, la capacitat de transmetre el model de la nostra presència al món, a la nostra societat, i a les diferents expressions culturals sobre les que hem forjat el nostre projecte heretat i futur, la crisi pedagògica i la banalització de la paraula ens mostren com hem perdut la capacitat de simbolitzar la nostra essència, la nostra condició. Expressem més que mai una societat amb una expressivitat buida amb la irrupció d'innombrables màscares del no-llenguatge, de la violència. La naturalesa es caracteritza per un procés vital comunicatiu generació rere generació, membre a membre, un llenguatge transcendent que ens permet evolucionar. La condició natural humana, la cultura que hem dibuixat i sobre la que ens hem perfilat, requereix renovar un llenguatge ara abandonat, banalitzat. L'emparaulament humà requereix una constant renovació, de la mateixa forma que l'activitat humana és provisional, però al mateix temps aquest mai comença de zero, mai deixem de ser éssers tradicionals. Heretem una tradició, una tendència, per a conduir-la vers una de nova, vers una de reforçada o de desdibuixada. Allò que ens precedeix ens defineix, i ens condiona sobre allò que ens impulsa a projectar el camí, a construir el futur.

L'ésser humà és un ésser relacional, i la qualitat de la seva relació és l'expressió òptima i millor d'allò que va essent en cada lloc i en tot moment.

Avui en dia la complexitat del nostre reconeixement de la realitat i la sobreinformació a la que ens veiem abocats l'home defuig del compromís, i fent-ho de qualsevol decisió ètica. La informació és dona dades, però ens les incomunica, hem perdut la capacitat d'enllaçar el sentit d'aquesta informació, i amb ella els lligams ètics, afectius i solidaris que defineixen qualsevol comunitat. Tal i com ens recorda l'autèntica comunitat promou la sintonia cordial i la llibertat en la societat, on es promou el dret a ser diferent en la igualtat i la solidaritat. La pregunta que en Lluís Duch es fa i ens fa és: ¿caldria recuperar la idea platoniana del poder guaridor de la paraula en els individus?, aquesta és la sensibilitat que orienta en tot moment a aquest pensador. La banalitat actual de la paraula fa difícil trobar la capacitat crítica dels individus i les societats, que es desestructuren als nostres ulls.

En referència al sociòleg Manuel Castells ens recorda que la societat informacional actual disposa de massa informació dispersa, d'una excessiva oferta de valors, amb un enorme calaix desastre d'ofertes amorfes devaluades que ens desarticulen la capacitat d'establir la capacitat de ser crítics, donant com a resultat una credulitat sense límits. La banalització ens expressa més que mai, la banalització és la negació de l'altre com a recurs per afirmar-se un mateix en un context de dispersió i sobreinformació excessius. L'allau d'informació es mostra com un substitut de la religió i la memòria cultural, i ha triomfat en països sense memòria ni tradició, o amb aquestes menystingudes, com en els Estats Units d'Amèrica, mestres de la promoció dels béns, la informació publicitària i deshumanitzadora que han exportat al món sencer.

Com a conclusió en Lluís Duch ens recorda allò que tant en Goethe com l'evangeli de

Sant Joan ja anunciaren, al principi de tot hi ha la paraula ACCIÓ. Cal configurar una nova convivència humana que integri el conjunt del simfonisme lingüístic de l'ésser humà, l'hem de regenerar.

Per a més informació sobre l'abast de la conferència es recomana el següent enllaç:

<http://www.fragmenta.cat/ca/actualitat/esdeveniments/92690>

Ja en el torn obert de paraules amb el públic assistent es recorda com en el fons cal saber generar confiança, la credulitat no en genera pas. Les estructures d'acollida que en Lluís Duch reconeix, la cotranscendència (espiritualitat, religió), la codescendència (la família) i la coresidència (la ciutat), on l'ésser humà recull la seva herència, creix, madura i en condueix el seu camí, estan desvalorades i menyspreades per un consumisme estès a la nostra relacionalitat, on hem traduït el ciutadà amb un consumidor i un producte. El sector econòmic ha modulats les nostres necessitats, i aquestes s'han relativitzat. Quan les nostres necessitats es tradueixen en opcions, quan els diners i l'economia han configurat la capacitat d'optar a ser o a no ser un o un altre indistintament, sota el paraigües d'un món on tots podem tenir el nostre espai de llibertat i autonomia, la necessitat del pròxim es desdibuixa, s'oblida, s'infravalora, i les nostres capacitats afectives es simplifiquen, s'artificialitzen. On és doncs el límit si la credulitat s'ha imposat en la nostra societat? Qui dirigeix ara la capacitat d'organitzar les nostres ciutats, les nostres esferes relacionals, les nostres societats?, els polítics, que són ara més que mai l'element responsable de la generació de l'estat del benestar que des d'Europa s'ha cultivat i que a Espanya ha arribat com un model que hem hagut d'adaptar corre-cuita, posen en pràctica polítiques que siguin traduccions adequades per la seva funció pública? Aquesta pregunta me l'ha transmès el propi Lluís Duch amb una consulta transmesa un cop acabada la conferència, a través del correu electrònic. La meua pregunta ha estat: Com podem canalitzar la cultura a bon port si el repte és multicultural? En la seva resposta les seves paraules han estat:

Crec que el debat de fons gira a l'entorn del fet que, quotidianament, constatem la ineficàcia de les polítiques en aquests darrers decennis han intentat articular el polític. Des del meu punt de vista, tot plegat és el senyal d'una perversa relació entre la interioritat i l'exterioritat humanes. És per tant la crisi de les gramàtiques humanes, els emparaulaments no expressen la paradoxal condició de l'ésser humà, és a dir, l'equilibri inestable, sempre necessitat de noves contextualitzacions, entre interioritat i exterioritat.

Certament, el sector econòmic tendeix a competir entre sí per una finalitat, poder i riquesa, i el sector polític per a canalitzar aquesta lluita, i per a acomodar a una societat que es tendeix a manipular. L'estat del benestar es considera la millor eina de pau social, i com a tal els polítics la promouen en un context democràtic, però alhora les lluites s'han traslladat a la competència individual, a la competència social, a la competència cultural, en la mesura que tots volem ressaltar en una societat que tendeix a emfatitzar l'èxit social i laboral i a menystenir l'èxit espiritual, la maduració per excel·lència, en la mesura que és prescindible per a obtenir un bon estatus, un bon pis, un bon medi de subsistència i autonomia. Mentrestant, la buidor, la credulitat, ens expressa més que mai. I amb ella la desconfiança en els demés, i en darrer terme en un mateix.

Sobre la seva exposició i la reflexió que m'ha generat exposo a en Lluís Duch la següent afirmació:

En el marc global que ens emmarca, on tal i com vostè expressa vivim en una societat creïdula fruit de la massificació d'una informació interessada estimulada per l'economia de producció i de consum, on la sobreinformació ens fa creïduls, o dit d'una altra manera, incrèduls davant la capacitat de ser crítics. Una societat on la cultura tendeix a diluir-se i a banalitzar-se a favor d'un discurs econòmic, polític i ideològic (i també religiós) banal. En un marc on els adults difícilment podem assolir una maduresa espiritual sana degut a un creixement vulnerable davant la credulitat natural dels infants i la incredulitat també natural dels adolescents.

A la que em respon:

Em sembla que a la base de l'evident crisi global de les societats occidentals hi ha una forta ruptura del treball de la memòria. Ruptura que, evidentment, no és sinó una altra mostra de la manca de confiança que impera en la nostra societat i que dóna lloc a una societat de l'oblit, desentesa no sols del passat sinó també del futur, incapacitat per a crear un record circular que inclogui els qui habitualment solen ser oblidats, bandejats, menystinguts.

La memòria sorgeix de nou, la memòria ens fa persones, la memòria ens dona les eines per a establir un codi ètic de conducta, com a persones, com a societats, com a civilitzacions. El debat ha de ser present en la memòria de tots nosaltres. Segurament aquest és el principal dèficit de la societat espanyola i europea, la seva manca de capacitat d'establir un debat ric i constructiu sobre el nostre passat, sobre la nostra història. Segurament aquest és també el principal problema que existeix entre les diferents nacions, entre els diferents pobles i cultures del món. Com hem d'afrontar aquest debat portes enfora si ni tant sols l'hem consensuat a casa nostra? Evidentment cal treballar a tots nivells, segurament a les escales en que en Lluís Duch estableix les estructures d'acollida, la família, la ciutat i la religió, entenent per religió com el llenguatge de la nostra espiritualitat. Però per fer-ho cal asseure's, respirar, i després pensar el temps que calgui, abans d'actuar. Cal fer, refer, el camí sobre el reconeixement de la nostra realitat més afí, i si pot ser fer el camí plegats. Però bé, això ja és un altre tema...

Andreu Marfull i Pujadas

2012-01-28

Share this: Twitter 4 Facebook 5 Print

Like this: Like Be the first to like this.

Etiquetat: **afecte, ètica, consciència, cultura, història, identitat, intangible, realitat, transmissibilitat**

Deixa un comentari

Enter your comment here...

« CONFERÈNCIA DE JOAQUÍN ALMUNIA. EL FUTUR DE L'ESTAT DEL BENESTAR A EUROPA

JORNADA DE DIFUSIÓ. COM ES FA UN ARTICLE CIENTÍFIC O "PAPER"? »

Bloc a WordPress.com.
Theme: Oulipo by A. Mignolo.

